

Op oorlogspad Fietsroute in en om Oostkamp

De fietsroute langsheen relicten uit de jaren 1914-18 en 1940-44 is 40 kilometer lang.

1 STARTPUNT Begraafplaats De Warande

Aan weerszijden van de ingang ziet u de ereperken voor de oud-strijders van beide wereldoorlogen. Bemerkt links in het midden een groter grafmonument voor de gebroeders Everaert. Verderop vindt u het graf van Raymond Haesebrouck. Als oorlogsblinde koos hij op 10 november 1922 de Onbekende Soldaat uit vijf kisten met de stoffelijke overschotten van niet-geïdentificeerde Belgische gesneuvelden. Achteraan staan eenvoudige kruisjes van burgerslachtoffers van luchtaanvallen of van de gevechten in Oostkamp. Op 19 augustus 1918 viel een bom voor het huis van de familie Salembier. De zwangere echtgenote verloor haar man en de drie kinderen. Op 27 maart 1942 viel een bom op een schoolgebouw van de zusters Maricolen in de Kortrijksestraat, waardoor drie zusters en acht vormelingen om het leven kwamen. Op het westelijk deel van de begraafplaats, met oudere grafzerken, werd de geëxecuteerde Gaston Roelandts in het familiegraf bijgezet. Op weg naar Moerbrugge ziet u in de tuinmuur van het kasteel Gruuthuse de inslagen van de vliegtuigbommen die hier in 1918 vielen.

2 Vredesmonument

Na de geallieerde doorbraak in Frankrijk stootte het Canadese leger op zware tegenstand in Moerbrugge. De Duitsers probeerden de opmars te vertragen. Hier aan het kanaal startten felle gevechten op vrijdagavond 8 september 1944. Over het kanaal bezetten vijf compagnieën van het Canadese leger een bruggenhoofd, omringd door Duitse troepen. Ondertussen werd een Baileybrug gebouwd.

Deze werd over de vernielde brug geduwd om zo makkelijker het kanaal over te steken.

De doorbraak werd op zondagmorgen 10 september geforceerd. Sherman tanks konden de overkant bereiken en het bruggenhoofd werd ontzet. Bij de gevechten kwamen 48 Canadezen, 104 Duitsers en 20 burgers om. Het monument is een kunstwerk dat in 1994 ter plaatse werd gecreëerd uit een tankwrak. Het is het derde monument dat in Moerbrugge werd opgetrokken. De plaat met de namen van de Moerbrugse slachtoffers werd

3 Moerbrugge

Bij de gevechten in september 1944 werd de kerk toren zwaar beschadigd, deels afgebroken en in 1951 (hoger) heropgebouwd. Het kleurverschil is nog zichtbaar in de stenen (onder de galmgaten).

Aan de overkant van de Legeweg werden de gesneuvelde soldaten voorlopig begraven. Een plaat op het Moerbruggeplein herinnert ons daaraan.

4 Bunker WO I

Tijdens de Eerste Wereldoorlog was Brugge omrand met Duitse luchtafweerbatterijen. Die gordel omvatte 26 bunkers met groot zoeklicht, waarvan dit overgroeide exemplaar waarschijnlijk het enige overblijvende is. Er is een kleine kamer waarin de generator stond; het zoeklicht werd bovenop het dak geplaatst. De bunker staat op privaat terrein.

5 Monument Gaston Roelandts

Vóór de brug over het kanaal staat links een privaat monument ter nagedachtenis van Gaston Roelandts. Hij werd door de Duitsers op 21 juli 1943 geëxecuteerd (inderdaad, op de nationale feestdag) nadat hij beschuldigd was van verboden radio- en wapenbezit.

6 Bunkers WO II

Oorspronkelijk stonden er zeven dergelijke bunkers op Oostkamps grondgebied, van Steenbrugge tot aan de Gevaerts bij Beernem. Langs de kanaaloevers lagen in 1941 binnenvaartschepen die de Duitsers tot landingsboten hadden omgebouwd voor operatie 'Seelöwe', de invasie van Engeland die nooit plaatsvond.

Het betreffen 'veldconstructies' met een muurdikte van 110 cm en een dak van 140 cm dik. Aan beide uiteinden is er een toegang langs open deurgaten. De eigenlijke ingang werd zo beschermd door een soort portaal. Binnenin de bunkers zijn er drie geschrante muren van 50 cm dik. Het waren schuilplaatsen voor werklieden en bewakers tijdens luchtaanvallen. Ze dienden ook als

De camouflerende grasmaat bovenop de bunkers werd kunstmatig aangelegd.

De tweede bunker toont het effect van twee in 1944 ingeslagen granaten van 75 mm.

7 Monument Hertsberge

Voor de kerk staat het monument voor de in WO I gesneuvelde soldaten uit Hertsberge. Hun namen zijn nog nauwelijks zichtbaar. Hun foto's zijn rond de sokkel aangebracht.

De soldaat met hoed was van Hertsberge naar de VSA geëmigreerd. Hij zou inschepen om met het Amerikaanse leger aan de gevechten deel te nemen. Om de namen duidelijker te maken, werd een nieuwe plaat aangebracht met

daarop ook André Mouton, lid van het Geheim Leger (een verzetsorganisatie) en gestorven in 1944 in Neuen-gamme (D). Op het kerkhof staan nog enkele graven van oud-strijders.

8 Begraafplaats Baliebrugge

Het monument voor de gesneuvelden op de begraafplaats van Baliebrugge is identiek aan dat van Ruddervoorde. Let ook op de niet-uniforme grafmonumenten van de oud-strijders.

9 Monument Ruddervoorde

Het beeld stelt een soldaat voor die een slachtoffer ondersteunt. De namen van de Ruddervoordenaars, gesneuveld in de Eerste Wereldoorlog, staan in de sokkel van het beeld gekapt, de letters zijn met rood gevuld. Tot aan de inval van de Duitsers in 1940 stond een buitgemaakt Duits kanon als oorlogstroofe naast het monument. De namen van de slachtoffers van WO II werden naderhand op de schuine voorkant aan het monument toegevoegd. Helaas zijn die erg verveerd.

10 Begraafplaats Ruddervoorde

Op het erepark staat een monument voor de oud-strijders, eigenlijk met de namen van de gesneuvelden van de Eerste Wereldoorlog. Belangrijk is dat ook Engelse en Belgische soldaten die in Ruddervoorde sneuvelden, vermeld worden. Die lijst is verre van compleet, maar het gaat hier om gesneuvelden die hun laatste rustplaats hebben op deze begraafplaats.

Tegenover de graven van de oud-strijders ziet u een merkwaardig graf van een oorlogsverminkte, en aan de ingang vier graven van Engelse soldaten van wie de namen ook op het monument vermeld werden.

11 Gevel met Mariabeeld

Een bedanking aan Onze Lieve Vrouw voor de bevrijding van Ruddervoorde op 8 september 1944.

12 Monument Waardamme

Binnen in de kerk rechts vindt u een zwarte glazen plaat met de namen van vier tijdens WO I gesneuvelde soldaten en één burgerslachtoffer van de gemeente. De namen van de soldaten werden later hernomen op een monument op de begraafplaats.

13 Begraafplaats Waardamme

Aan de ingang van de begraafplaats hangt onder het kruisbeeld een stenen muurplaat met dezelfde namen van de gesneuvelden uit WO I als in de kerk. Cyriel Vandierendonck, lid van het Geheim Leger werd er aan toegevoegd. Na een half mislukte verzetsactie vier dagen vóór de nakende bevrijding in september 1944 werd hij neergeschoten. Hij ligt hier begraven tussen de oud-strijders.

Het valt op dat er geen apart ereperk werd voorzien. De graven van oud-strijders liggen tussen de andere zerken. De vorm van de graven is overigens niet beperkt tot de standaard hoofdsteen.

14 Monument Etienne de Lhoneux

Dit private monument werd opgericht ter herinnering aan Etienne de Lhoneux. Hij was afkomstig uit de buurt van Namen. Op zeventienjarige leeftijd startte hij als oorlogsvrijwilliger een opleiding tot officier. Hij werd gewond in de strijd en verliet het hospitaal een maand voor hij deelnam aan de bevrijdingsgevechten rond Oostkamp. Hij werd beschoten aan de Langwaterbrug en op de plaats van het monument door zijn paard dood afgeworpen.

Na de oorlog werd hij in zijn geboortedorp in het familiegraf bijgezet.

15 Bevrijdingsmonument

Op deze plaats werd het eerste Canadese verkenningsvoertuig opgemerkt in de gemeente. Dit in 1955 onthulde gedenkteken in de vorm van een obelisk draagt de namen van twee in de Achttiendaagse Veldtocht (mei 1940) gesneuvelde soldaten en van 47 burgerslachtoffers die vielen als weerstander, politiek gevangene, door bombardementen of tijdens de bevrijding in september 1944. De slachtoffers van Moerbrugge, Oostkamp, Waardamme en Steenbrugge staan vermeld.

16 Vrijheidsboom

In 1919 werden in veel gemeenten vrijheidsfeesten georganiseerd. Bij die gelegenheid steunde de Minister van Landbouw het planten van bomen 'ter eeuwiger memorie van de slachtoffers van de oorlog'. Oude postkaarten tonen deze linde nog op manshoogte. Nu is het tot een vast onderdeel van het centrum van Oostkamp uitgegroeid.

17 Monument Oostkamp

Aan de noordzijde van de kerk werd het monument voor de 32 Oostkampse gesneuvelden van WO I in 1928 onthuld.

Aan het kruis geen Christusfiguur, maar een gehelmd soldatenhoofd in een krans van klapprozen. Binnen in de kerk een polychrome gedenkplaat die naast dezelfde gesneuvelden nog 28 burgerslachtoffers vermeldt. Erboven zit er een glasraam met een gevallen Belgisch soldaat, ondersteund door een engel.

In de monumentenwoede die vanaf 1919 ontstond was Oostkamp dus relatief laat. Andere gemeenten waren weliswaar sneller, maar de kwaliteit en kunstzinnigheid liet daarbij geregeld te wensen over.

Als u langs de Guido Gezellestraat en De Valkaart terugrijdt, weet dan dat u over een Duits vliegplein uit de Eerste Wereldoorlog rijdt. Andere vliegpleinen van Oostkamp bevonden zich rond de Azaleastraat, op Nieuwenhove, in Hertsberge (Lodi), aan de Kaleshoek (Oostkamp) en in Ruddervoorde.